

**МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ГЕОЛОГІЯ І ГЕОХІМІЯ ГОРЮЧИХ КОПАЛИН»,
ПРИСВЯЧЕНА 100-РІЧЧЮ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
АКАДЕМІКА ГРИГОРІЯ НАЗАРОВИЧА ДОЛЕНКА**

25–26 травня 2017 року в Інституті геології і геохімії горючих корисних копалин НАН України відбулася Міжнародна наукова конференція «Геологія і геохімія горючих копалин», присвячена 100-річчю від дня народження академіка Григорія Назаровича Доленка – відомого українського вченого в царині геології і геохімії нафти і газу, доктора геолого-мінералогічних наук, професора, багатолітнього директора Інституту (1964–1982), першого голови Західного наукового центру НАН України (1971), Лауреата Державної премії України в галузі науки й техніки та премії імені В. І. Вернадського Академії наук України, великого організатора науки, стратега та справжнього сина і патріота України, який зробив вагомий внесок у створення та розвиток паливно-енергетичної бази України, зміцнення міжнародного авторитету нашої країни і своїми численними друкованими працями, і завдяки безпосередній участі у багатьох міжнародних конгресах, симпозіумах, особистому спілкуванню з зарубіжними вченими.

Ім'я видатного вченого, визначного теоретика і практика нафтогазової галузі, академіка Григорія Назаровича Доленка, назавжди вписано в історію вітчизняної і світової нафтогазогеологічної науки. Учений далекоглядно сформулював об'єктивні критерії пізнання природних процесів нафтидогенезу та глибинної генези природних вуглеводнів, зокрема викристалізовані у «новій теорії мінерального синтезу нафти і газу в умовах астеносфери мантії Землі».

Наукові розвідки Григорія Назаровича та його соратників і послідовників (В. Б. Порфір'єва, Е. Б. Чекалюка, Й. В. Грінберга, В. П. Лінецького, В. В. Колодія, Г. Ю. Бойка, Ю. В. Стефаніка, М. І. Павлюка, І. М. Наумка, О. В. Любчака, Ю. В. Хохи та ін.) склали підґрунтя для вирішення фундаментальних проблем і прикладних завдань у галузі нафтогазової геології і геохімії, отриманих науковцями Інституту та інших геологічних установ України, представлених на конференції.

Щирі вітання на адресу Інституту з нагоди проведення Міжнародної наукової конференції надійшли від президента НАН України, академіка НАН України Б. Є. Патона, головного вченого секретаря НАН України, академіка НАН України В. Л. Богданова, академіка-секретаря Відділення наук про Землю НАН України, академіка НАН України О. М. Пономаренка, ректора Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, академіка НАН України Є. І. Крижанівського та ін.

На відкритті конференції зі вступним словом виступили:

Мирослав Павлюк, член-кореспондент НАН України, доктор геолого-мінералогічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України,

Лауреат Державної премії України, Лауреат премії НАН України імені П. А. Тутковського, почесний розвідник надр, директор Інституту геології і геохімії горючих копалин НАН України, Львів; **Зіновій Назарчук**, академік НАН України, доктор фізико-математичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, голова Західного наукового центру НАН України і МОН України, директор Фізико-механічного інституту ім. Г. В. Карпенка НАН України, Львів; **Роман Кутас**, член-кореспондент НАН України, доктор геолого-мінералогічних наук, професор, завідувач відділу Інституту геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України, Київ; **Орест Матковський**, доктор геолого-мінералогічних наук, професор, академік Академії наук вищої школи України, дійсний член Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка, віце-президент Українського мінералогічного товариства і керівник його Львівського відділення, професор кафедри мінералогії геологічного факультету Львівського національного університету ім. Івана Франка, Львів; **Василь Доценко**, вчитель Гаївської загальноосвітньої школи, Заслужений вчитель України, патріот-краєзнавець с. Гаївка, в якому народився і навчався Г. Н. Доленко.

Учасників конференції вітає академік НАН України Зіновій Назарчук. У президії (зліва направо): Орест Матковський, Роман Кутас, Мирослав Павлюк, Василь Доценко

Метою конференції було обговорення теоретичних та прикладних проблем геології і геохімії горючих корисних копалин, зокрема: нафтогазоутворення у світлі сучасних геотектонічних концепцій, закономірності формування та перспективи виявлення родовищ нафти і газу, теоретичні засади формування унікальних та великих родовищ нафти і газу, проблеми «сланцевого» газу в Україні, перспективи нафтогазоносності Азово-Чорноморського регіону, геологічна і геохімічна палеоокеанографія давніх континентальних окраїн та їхні корисні копалини, особливості формування і розміщення метано-вугільних родовищ, геохімічні особливості осадових товщ нафтогазоносних провінцій України, термобарометрія і геохімія палеофлюїдів літосфери, геофізична діагностика осадових товщ, розроблення наукових засад енергоефективних геотехнологій переробки некондиційних покладів горючих копалин, екологічні проблеми під час пошуків, розвідки та експлуатації нафтогазових родовищ.

У роботі конференції взяли участь понад 120 провідних учених, серед них 1 академік НАН України, 2 член-кореспонденти НАН України, члени Президії НАН України та галузевих академій, доктори і кандидати наук та молоді науковці, аспіранти, студенти вищих навчальних закладів, представники науково-дослідних установ, виробничих геологічних організацій Львова, Києва, Івано-Франківська, Харкова, а також провідні науковці з Туреччини, Російської Федерації та Польщі.

На пленарних засіданнях з доповідями про життєвий і творчий шлях академіка Григорія Назаровича Доленка виступили: **Мирослав Павлюк**, член-кореспондент НАН України та **Зіновій Назарчук**, академік НАН України, (*«Академік Григорій Назарович Доленко – корифей нафтогазової геології, великий організатор науки та справжній патріот України»*); **Василь Суярко**, професор кафедри мінералогії, петрографії та корисних копалин Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна (*«Харківський період життя Григорія Назаровича Доленка»*); **Ігор Наушко**, доктор геологічних наук, завідувач відділу геохімії глибинних флюїдів ІГГК НАН України (*«Академік Григорій Назарович Доленко і термобаро-геохімія-мінералофлюїдологія в Інституті геології і геохімії горючих копалин»*) та ін.

Заслужують на увагу доповіді провідних зарубіжних учених: Ахмета Сасмаза, доктора, професора, завідувача геологічної кафедри Університету Фірат, м. Елязиг, Туреччина (*«Фіторемедіація кадмію наземними рослинами вирощеними на Pb-Zn-Ag гірничих ґрунтах Кютах'я»*) та Богдана Пісоцького, доктора геолого-мінералогічних наук, головного наукового співробітника Інституту проблем нафти і газу РАН, м. Москва, Російська Федерація (*«Нафтоутворюючі флюїди в системі геофлюїдів літосфери. Джерела речовин і їх ідентифікація»*).

На пленарних засіданнях було заслухано понад 30 наукових, а також представлено 86 стендових доповідей, що охоплюють широке коло проблем.

Міжнародна наукова конференція підвела підсумок геолого-геофізичних досліджень за останні роки, виявила результати перегляду нових і відомих фактів під новим кутом зору, окреслила черговість вирішення найважливіших проблем походження нафти і газу, закономірностей формування та локалізації родовищ нафти і газу.

Конференція констатувала, що Інститут здобув становище чільної наукової установи України, у якій на сучасному науковому рівні розробляють проблеми генези горючих копалин, формування та розміщення їхніх родовищ, а також інші актуальні питання фундаментального та прикладного значення. Географія цих досліджень поширюється як на суміжні з Україною, так і віддалені території країн Євразії, а з окремих фундаментальних проблем охоплює матеріали глобального характеру.

Інститут бере активну участь у міжнародній науковій кооперації та координації досліджень з геології Центрально-Східноєвропейського, Карпато-Балканського та деяких інших регіонів.

Як видно з матеріалів конференції? за останні роки у країнах, які були репрезентовані, виконано значні обсяги досліджень з тектоніки, геодинаміки, літології і стратиграфії, нафтогазоносності і нафтогазопошукових робіт,

вугільної геології та суміжних наукових напрямів, що дозволяє оптимістично оцінювати перспективи нарощування та промислового освоєння ресурсів вуглеводневої сировини, насамперед нафти і газу.

Міжнародна наукова конференція стала логічним продовженням міжнародних нарад з проблеми «Геологія і геохімія горючих копалин», які систематично проводили в Інституті (2001, 2006, 2011).

Учасники конференції ухвалили:

1. Схвалити роботу і результати Міжнародної наукової конференції «Геологія і геохімія горючих копалин», присвяченої 100-річчю від дня народження академіка Григорія Назаровича Доленка. Конференція відбулася на високому організаційному та науковому рівнях, що відповідає світовим стандартам.

2. З метою вироблення науково обґрунтованої стратегії пошуків, розвідки та експлуатації родовищ горючих корисних копалин зосередити зусилля науковців на ключових та недостатньо розроблених проблемах, зокрема продовжити дослідження з таких питань:

- Генеза, міграція та локалізація нафти і газу.
- Геодинамічні реконструкції нафтогазоносних регіонів України.
- Побудова уточненої геологічної та тектонічної схеми Карпатської складчастої структури та прилеглих територій.
- Петрофізичні дослідження властивостей відкладів перспективних нафтогазоносних комплексів України.
- Гідрогеологічні дослідження природних мінеральних вод Українських Карпат.
- Геоекологія прикордонних районів України.
- Палеонтологічні та стратиграфічні дослідження.

3. Акцентувати увагу громадськості та державних інституцій на неприпустимість стану, що склався з фінансуванням геологічної галузі України загалом та геологічної науки зокрема. Стан геологічної науки, особливо академічної, є вкрай загрозливим.

4. Звернути увагу відповідних державних органів на необхідність дотримання Конституції і законів України в розділі щодо фінансування науки, у якому передбачено виділення встановленого відсотка ВВП на науку. Бюджетні кошти, що спрямовуються на науку останніми роками, не покривають заробітної плати з урахуванням збільшення її мінімальних розмірів та її індексацію, утримання та оновлення матеріально-технічної бази наукових установ, проведення перспективних наукових досліджень, експедицій, оплати комунальних послуг та споживання енергоносіїв.

5. Потребують вирішення питання, пов'язані з недостатнім фінансуванням проведення в повному обсязі експедиційних робіт, польового спорядження та відряджень, серед них – поновлення оплати відряджень науковців на міжнародні форуми, конференції та наради.

6. Підкреслити важливість фінансування видавничої діяльності, зокрема, видання фахових журналів, матеріалів конференцій, нарад тощо.

7. Вважати доцільним подальше поглиблення міжнародної співпраці в галузі геології і геохімії горючих копалин з європейськими країнами. Відтак наукові конференції, форуми та наради проводити регулярно.

Учасники Міжнародної наукової конференції

До 100-річчя академіка Григорія Назаровича Доленка вийшов друком спеціальний номер журналу «Геологія і геохімія горючих копалин», обсягом 17,5 друк. арк., у якому надруковані тези доповідей конференції.

На вшанування пам'яті видатного ученого колектив Інституту запропонував і подав документи до Львівської міської ради про присвоєння одній з вулиць Львова ім'я академіка Доленка, а відповідна Комісія з найменування та перейменування вулиць у Львові ухвалила цю пропозицію, яку документально підтримали 17 установ, серед них Західний науковий центр НАН України і МОН України, Президія Національної академії наук України. Сподіваємося, що цьому посприє і міське керівництво.

У загальній дискусії учасники обмінялися спогадами про видатного вченого академіка Г. Н. Доленка, думками про роботу наукової конференції, висловили вдячність її організаторам, наголосили на потребі надалі проводити такі конференції.

Приємно, що учасники конференції підтримали ідею організаторів, і прийшли у вишиванках – так, як це любив академік Григорій Назарович Доленко.

Окрім того, після закінчення пленарних засідань усі бажаючі мали змогу ознайомитися з унікальною пам'яткою археології – історико-культурним заповідником «Стільське городище» (екскурсію провів кандидат історичних наук Орест Корчинський).

Міжнародна наукова конференція «Геологія і геохімія горючих копалин», присвячена 100-річчю від дня народження академіка Григорія Назаровича Доленка, пройшла на високому науковому і організаційному рівні.

*Член-кореспондент НАН України Мирослав Павлюк,
кандидат геолого-мінералогічних наук Андрій Побережський,
кандидат геологічних наук Мирослава Яковенко*